

HYVIL

Ajankohtaista terveydenhuollosta

Hallitusohjelman toimeenpanon eteneminen -tietofoorumi 8.12.2025

Tuula Kock, asiantuntijalääkäri ja Kirsti Kähärä, asiantuntijalääkäri

Esityksen sisältö

- HE 118 (terveystarkastukset)
- Terveystarkastuksen ammattihenkilöasetuksen muutoksia
- Lääkkeenmääräämisasetuksen muutos (sairaanhoitaja)
- HE 87 (toisiolaki)
- HE 111 (apteekkitalous)
- Lausuntopalvelussa: palveluvalikoiman perusteet

HE 118/2025 terveystarkastukset 1/2

- Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi terveydenhuoltolakia, asevelvollisuuslakia, naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettua lakia ja oppilas- ja opiskelijahuoltolakia.
- Terveystarkastusten ajankohdista ja sisällöistä säädetään jatkossa asetuksessa Th-lain sijaan
- Opiskeluterveydenhuollon terveystarkastuksia muutetaan; oppivelvollisuusikäisten opiskeluterveydenhuoltoon sisältyisi jatkossa Puolustusvoimien ennakkoterveystarkastus hyvinvointialueen järjestämänä sinä vuonna, kun opiskelija täyttää 18 vuotta.
- Kaikkien yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden terveystarkastus muuttuu tarpeen mukaan tehtäväksi.
- Sähköinen terveystarkastus otetaan käyttöön ja sitä käytetään opiskeluterveydenhuollossa ja palveluskelpoisuusarviossa.

HE 118/2025 terveystarkastukset 2/2

- Terveystarkastuslain muutos on tulossa voimaan 1.1.2026.
- Sähköinen terveystarkastus on tarkoitus ottaa käyttöön syyslukukaudella 2026 ja olisi hyödynnettävissä ennakkoterveystarkastuksessa ensimmäisen kerran vuonna 2028. Puolustusvoimien terveystarkastuksen käyttö säilyisi vuoden 2027 loppuun. Ensimmäinen ennakkoterveystarkastus, joka yhdistetään osaksi opiskeluterveydenhuoltoa, tapahtuisi vuonna 2027.
- Puolustusvoimien ennakkoterveystarkastusta koskevasta korvauksesta hyvinvointialueille ja korvauksesta lääkärin osallistumisesta kutsuntatilaisuuteen luovuttaisiin 1.1.2027.
- Asevelvollisuuslain ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027
- Eduskunta hyväksynyt.

Terveystenhuollon ammattihenkilöasetuksen muutoksia

- Liittyy ammattihenkilölain kokonaisuudistukseen ja hyvän työn ohjelmaan
- Optikon ammatinharjoittamista rajoittanut pykälä on kumottu 1.8.2025 (esim. silmälaisten määrääminen alle 8 vuotiaille ja silmäleikatuille)
- Hammasteknikoiden ja erikoishammasteknikoiden ammatinharjoittamista rajoittanut § 17 on kumottu 15.11.2025
- Jatkossa hammasteknikot ja erikoishammasteknikot voivat harjoittaa ammattitehtäviään koulutuksensa ja osaamisensa mukaisesti.
- Erikoishammasteknikko voi esimerkiksi valmistaa osaproteesit itsenäisesti potilaalle, jolla on suussa omia hampaita tai keinojuuria.

Sairaanhoidajan rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden muutos

- Etenee osana Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistusta
- Ammattihenkilöiden välinen työnjako ja moniammatillisuus ovat muuttuneet terveydenhuollossa viimeisten vuosien aikana. Sairaanhoidajan rajatun lääkkeenmääräämisen erikoispätevyyden edellyttävä koulutus on hyvin standardoitu ja ohjeistettu huomioiden laaja potilasturvallisuus.
- Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi lääkkeenmääräämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 10 §:n muuttamisesta ollut syksyllä 2025 lausuttavana lausuntopalvelussa.
- Lääkkeenmääräämisasetuksen 10 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sairaanhoidajan rajattu lääkkeenmäärääminen olisi jatkossa mahdollista myös etä- ja puhelinvastaanoton perusteella.

Toisiolaki HE 87/2025 1/2

- Toisiolain muutoksen tavoitteena on mahdollistaa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa tallennettujen henkilötietojen tehokas ja tietoturvallinen käsittely.
- Uusi esitys tukee sekä kansallisen että kansainvälisen tutkimusyhteistyön edistämistä ja edistää ratkaisuja toisiolain tunnistettuihin haasteisiin liittyen.
- Tietolupien, tietopyyntöjen sekä tietoaineistojen käsittelyn hybridi-malli on parannus nykytilaan ja tuo joustavuutta sote-tiedon toisiokäyttöön. Tältä osin menettely tukee hyvinvointialueiden tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

Toisiolaki HE 87/2025 2/2

- Maksujen ja hinnastojen läpinäkyvyys on tärkeää.
- Muita toisiolain muutostarpeita arvioidaan ja huomioidaan EHDS (European Health Data Space)- asetuksen yhteydessä.
- Uudenmaan alueen tietojohdamisen näkökulmasta Uudenmaan sote-tietojen käsittelyn kysymykset täytyy ratkaista jatkossa.
- Esitys etenee eduskunnan käsittelyssä.

Apteekkitalouden uudistus HE 111/2025

- Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lääkelakia, apteekkiverolakia, sähköisestä lääkemääräyksestä annettua lakia ja sairausvakuutuslakia
- Reseptilääkkeiden lääketaksan leikkaus, apteekkiverolain muutos -> vaikutuksia apteekkitalouteen.
- Rajattu itsehoitolääkkeiden myyntikanavan laajennus -> vaikutuksia lääkeneuvontaan, apteekkitalouteen, apteekkiverkostoon?
- Farmaseutin tai proviisorin oikeus poiketa lääkemääräyksestä lääkkeen vahvuuden, lääkemuodon, pakkauskoon ja lääkkeen annosohjeen osalta. Myönteiset asiakasvaikutukset ja myönteinen vaikutus hyvinvointialueille.
- Perustuslakivaliokunta esittää, *että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä, 1. ja 2. lakiehdotus kuitenkin vain, jos valiokunnan omaisuudensuojasta ja elinkeinovapaudesta esittämä valtiosääntöoikeudellinen huomautus otetaan asianmukaisesti huomioon.*
- Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on saanut tänään mietintönsä valmiiksi ja asia etenee.

Lausuntopalvelussa ad 11.12.2025 1/2

- Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi terveydenhuoltolain 7 a §:n, sosiaalihuoltolain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 36 §:n muuttamisesta
 - Terveystenhuoltolaissa ja sosiaalihuoltolaissa säädettäisiin periaatteista, joiden mukaan palveluiden ja menetelmien kuulumisen **palveluvalikoimaan** ja niiden poisrajaaminen toteutetaan julkisesti rahoitetussa sosiaali- ja terveydenhuollossa.
 - **Ehdotetut periaatteet** ovat **tarveperiaate, turvallisuus, vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus** sekä läpileikkaavina periaatteina **yhtenvertaisuus ja ihmisarvon loukkaamattomuus**.

Lausuntopalvelussa ad 11.12.2025 2/2

- Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi terveydenhuoltolain 7 a §:n, sosiaalihuoltolain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 36 §:n muuttamisesta
 - Palveluvalikoimaan kuulumista tai siitä pois rajaamista koskeva päätöksenteko perustuisi kokonaisharkintaan, jossa huomioitaisiin kaikki palveluvalikoiman periaatteet.
 - Palveluvalikoima koostuisi lähtökohtaisesti nykyisin käytössä olevista palveluista. Palveluvalikoimaa ei olisi tarkoitus määritellä periaatteiden avulla tyhjentävästi, vaan nykyisin olemassa olevaa palveluvalikoimaa kohdennettaisiin ja rajattaisiin jatkossa säädettävien periaatteiden mukaisesti.
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia muutettaisiin siten, että hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksessa olisi jatkossa sovittava sosiaalihuollon palvelujen, toimenpiteiden, menetelmien ja työmuotojen sekä terveydenhuollon menetelmien käyttöönottoa, käyttöä ja käytöstä poistamista koskevista yhteistyöaluetasoisista yhteistyörakenteista ja ohjauksesta.

Kiitos.

Tuula Kock
Asiantuntijalääkäri
Tuula.kock@hyvil.fi

Kirsti Kähärä
Asiantuntijalääkäri
Kirsti.kahara@hyvil.fi

H Y V I
N V O I N T I
A L U E Y H
T I Ö V
Ä L **HYVIL** F Ä
R D S O M R
Å D E S B O L
A G E T

www.hyvil.fi